

Streszczenie

Niniejsza praca poświęcona jest analizie determinant warunkujących wyborcze rezultaty jednej z polskich partii politycznych – Prawa i Sprawiedliwości (PiS). Głównym przedmiotem analizy pozostają wybory parlamentarne w Polsce w latach 2001-2015. Zakres czasowy obejmuje okres od wyborczego debiutu PiS, do elekcji w której partia uzyskała samodzielną większość. Problem determinant wyborczych przeanalizowano z perspektywy zarówno zewnętrznych (pozapartyjnych) uwarunkowań poszczególnych elekcji, jak i czynników wewnętrznych bezpośrednio związanych ze strategią i charakterystyką partii.

W pracy podjęto próbę zweryfikowania następujących hipotez badawczych: H1 - Rozdrobnienie systemu partyjnego i spadek poziomu rywalizacyjności warunkowały sukces wyborczy Prawa i Sprawiedliwości; H2 – Uzyskanie samodzielnej większości parlamentarnej w 2015 roku warunkowane było w największym stopniu poprzez rozszerzenie bazy elektoratu o nowych wyborców z województw zachodniej i północnej Polski oraz H3 – Porażki wyborcze z lat 2007 i 2011 wynikały z niższej niż w przypadku konkurencyjnych partii możliwości mobilizacji nowych wyborców.

W celu weryfikacji powyższych hipotez i realizacji celu pracy postawiono również następujące pytania badawcze: 1) jak na rezultat wyborczy PiS wpływały uwarunkowania społeczno-polityczne w Polsce w latach 2001-2015?; 2) jakie były cechy charakterystyczne wyborczej strategii i taktyki PiS w trakcie kolejnych kampanii wyborczych?; 3) w jaki sposób ewoluowała specyfika programowo-ideologiczna partii? 4) czy widoczna jest korelacja między rezultatami partii a cechami charakterystycznymi polskiego systemu partyjnego?; 5) jak na rezultat partii wpływały uwarunkowania rywalizacji wyborczej w latach 2001-2015?

W toku badań ustalono, że większe i istotniejsze zmiany zachodziły na płaszczyźnie zewnętrznych determinant wyborczych – związanych z sytuacją społeczno-polityczną oraz uwarunkowaniami wyborczej rywalizacji w Polsce. Natomiast strategia i taktyka wyborcza PiS w analizowanym okresie pozostawała w znacznym zakresie spójna i posiadała wiele stałych i charakterystycznych elementów. Niemniej obie kategorie determinant wywierały istotny wpływ na rezultaty wyborcze partii i jej pozycję w ramach polskiego systemu partyjnego.

Główne konkluzje, w nawiązaniu do zaproponowanych hipotez, głoszą że: 1) występuje zauważalna korelacja pomiędzy poziomem rozdrobnienia systemu partyjnego oraz poziomem rywalizacyjności a rezultatami wyborczymi PiS – wzrost rozdrobnienia przy

jednoczesnym spadku poziomu rywalizacyjności między największymi partiami okazywały się uwarunkowaniami korzystnymi dla PiS; 2) pozyskanie nowych wyborców z województw zachodnich i północnych było jednym z elementów składowych rezultatu z 2015 r. – przy czym przypisanie mu decydującego znaczenia wydaje się nieuprawione oraz 3) ograniczona możliwość mobilizacji nowych wyborców w latach 2007 i 2011, wynikająca z przyjętej przez partię strategii, stanowiła istotny czynnik uniemożliwiający skuteczną rywalizację z PO w przegranych elekcjach.